

NOTA

Betreft: Nota over de plenaire zitting
- 23/24 mei 2002, Brussel ¹

I. Opening van de vergadering

1. De vergadering werd geopend door de voorzitter van de Conventie, de heer Valéry Giscard d'Estaing. Hij werd geassisteerd door de twee vice-voorzitters, de heren Giuliano Amato en Jean Luc Dehaene.

De voorzitter wees erop dat tijdens de eerste debatten van de Conventie gebleken is dat er een warrig beeld bestaat ten aanzien van de omschrijving van de taken van de Unie en de wijze waarop deze worden uitgeoefend. Dit zou grotendeels te wijten zijn aan de veelheid van teksten (verdragen, bijlagen, overige teksten, enz.) - een complex en moeilijk te bevatten geheel - waarin die taken worden omschreven.

2. De voorzitter begroette de bijdrage van de Commissie d.d. 22 mei als een belangrijke en positieve stap; samen met de overige bijdragen zal zij door de Conventie zorgvuldig worden bestudeerd. De voorzitter meldde naderhand (bij de hervatting van de vergadering in de ochtend van 23 mei) dat de voorzitter van de Commissie, de heer Prodi, hem in kennis had gesteld van het voornemen van de Commissie eind augustus of begin september nog een document over de instellingen in te dienen en dat hij zich bereid had verklaard tijdens een plenaire vergadering van gedachten te wisselen met de leden van de Conventie.
3. De voorzitter was tevens ingenomen met het feit dat het Europees Parlement zijn resolutie inzake het verslag "Lamassoure" over de bevoegdheden van de Unie heeft aangenomen.

---

¹ Het verbatim van de plenaire vergadering staat op www.european-convention.eu.int

4. In antwoord op verzoeken om het vraagstuk van de instellingen eerder te behandelen, zei de voorzitter dat dit pas aan de orde zal komen na afsluiting van de fase waarin geluisterd wordt en de taken van de Unie bestudeerd worden; immers, de taken moeten de instellingen bepalen, en niet andersom.
5. Wat de organisatie betreft, kondigde de voorzitter aan dat de Conventie sneller zou gaan werken. Hij wees op drie nieuwe elementen:
  - de oprichting van de eerste werkgroepen (zie punt III);
  - het gebruik van de blauwe kaarten (een minuut interruptietijd) zal worden aangevuld met een recht van repliek (gebruik van een groene kaart) gedurende een minuut, voor de geïnterrupteerde;
  - invoering van een korte pauze halverwege de middag waarin de leden van de Conventie zich persoonlijk met elkaar kunnen onderhouden.

II. Het welslagen van de taken van de Unie: efficiëntie en legitimiteit

6. De voorzitter herinnerde aan de discussie in de vorige vergadering, die nu zou worden vervolgd. De Conventie was toen tot een aantal beginselen gekomen en had enkele prioriteiten en beleidslijnen vastgelegd voor de omschrijving van de taken die de Unie op zich neemt of zou moeten nemen. Thans kwam het erop aan die beginselen en beleidslijnen uit te werken en na te gaan of de huidige bevoegdheidsafbakening beantwoordt aan de taken van de Unie, zoals door de Conventie bepaald, en te bekijken hoe verzekerd kan worden dat die bevoegdheden zo legitiem en doeltreffend mogelijk worden uitgeoefend.

De voorzitter memoreerde dat de Conventie als achtergrond voor de discussie verscheidene documenten had ontvangen: een discussienota (CONV 47/02) over de afbakening van de bevoegdheden tussen de Europese Unie en de lidstaten; een tweede discussienota (CONV 50/02) over de instrumenten en de besluitvormingsprocedure waarmee de Unie haar bevoegdheden kan uitoefenen; en tenslotte een nota (CONV 54/02) met een vragenlijst die het debat moet structureren.

De discussie verliep rond deze drie hoofdthema's:

a) **De bevoegdheidsafbakening**

7. De vraag luidt of de huidige afbakening van de bevoegdheden tussen de Europese Unie en de lidstaten beantwoordt aan de taken van de Unie, zoals deze door de Conventie zijn vastgesteld, of die bevoegdheidsafbakening verder moet worden verduidelijkt en hoe de naleving van die afbakening, en met name van het subsidiariteitsbeginsel, kan worden verzekerd.

Verreweg de meeste sprekers waren van oordeel dat de bevoegdheden van de Unie in beginsel beantwoorden aan haar taken, zij het dat de wijze waarop de bevoegdheden zijn afgebakend verduidelijkt moet worden en dat de bevoegdheden op sommige gebieden versterkt moeten worden.

8. Als gebieden waarop de bevoegdheden van de Unie versterkt moeten worden, noemde een groot deel van de Conventieleden het gemeenschappelijk buitenlands beleid, vooral de noodzaak dat Europa met één stem spreekt, en voorts het beleid inzake een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid, met name ten aanzien van de aspecten waarvoor grensoverschrijdend optreden vereist is. Ook werd erop gewezen dat in het Verdrag een bepaling moet worden opgenomen die Europol operationele bevoegdheden geeft en dat parlementaire en rechterlijke controle op Europol van belang is.

Velen vonden dat er behoefte is aan betere coördinatie van het economisch beleid, als uitvloeisel van de monetaire Unie. Anderen betoogden dat dit niet mag worden losgekoppeld van de sociale politiek en het werkgelegenheidsbeleid.

9. Wat de noodzakelijke verduidelijking van de wijze van bevoegdheidsafbakening betreft, beklemtoonden de meeste sprekers dat de burger dient te weten "wie waarmee belast is" in de Europese Unie, en spraken zij zich uit voor een duidelijker en meer operationele bevoegdheidsomschrijving. Wel mag dit er niet toe leiden dat het afbakeningssysteem wordt gewijzigd, noch dat een positieve of negatieve lijst van bevoegdheden wordt opgesteld.

Verscheidene wegen zouden tot zo'n verduidelijking kunnen leiden:

- opneming in het Verdrag van de bepaling dat de bevoegdheden bij de lidstaten berusten, behalve waar ze aan de Unie zijn toegewezen,
- het aangeven van een duidelijker onderscheid tussen de verschillende bevoegdheidscategorieën in het Verdrag,
- herformulering en verduidelijking van de Verdragsartikelen over de doelstellingen van de Unie,
- verduidelijking van de bevoegdheden van de Unie ten aanzien van regelgeving en uitvoering,
- bevestiging, in de artikelen 94, 95 en 308 van het EG-Verdrag, van de grenzen waarbinnen die bepalingen volgens het Hof van Justitie moeten worden gebruikt.

10. De Conventieleden beklemtoonden dat de politieke controle op de naleving van het bevoegdheidsafbakenings- en het subsidiariteitsbeginsel moet worden versterkt. Velen vonden dat die controle absoluut een parlementaire controle moet zijn. In dit verband werd een aantal ideeën geopperd:

- de controle van de nationale parlementen bij de bepaling van regeringsstandpunten over communautaire aangelegenheden moet worden versterkt.
- er moet een mechanisme worden vastgesteld waarmee de nationale parlementen scherper kunnen controleren of tijdens het communautaire besluitvormingsproces het bevoegdheidsafbakenings- en het subsidiariteitsbeginsel worden nageleefd. Er is gediscussieerd over de vraag of dat mechanisme alleen de nationale parlementen moet omvatten, dan wel een bredere opzet moet hebben. Sommigen maakten gewag van de rol die hier misschien voor de COSAC weggelegd is. Ook de mogelijke bevoegdheden van dat mechanisme kwamen ter sprake.

- Tijdens het hele wetgevingsproces moeten de instellingen "zelfdiscipline" aan de dag leggen. Ook werd gewezen op de belangrijke rol van de Commissie als initiatiefnemer.
  - Met betrekking tot de rechterlijke controle werd deels gepleit voor versterking van de controle door het Hof van Justitie. Enkele leden betoogden dat bij het Hof van Justitie een speciale kamer moet worden ingesteld voor zaken betreffende de naleving van het bevoegdheidsafbakenings- en het subsidiariteitsbeginsel. Ook kwam de vraag aan de orde of de mogelijkheid van beroep bij het Hof wegens schending van die beginselen al dan niet moet worden uitgebreid. Sommige leden waren er voorstander van dat de nationale parlementen die mogelijkheid krijgen. Enkelen dachten aan de regio's met wetgevingsbevoegdheid of aan het Comité van de regio's.
11. Tenslotte werd, in antwoord op het pleidooi van sommige sprekers voor invoering van een rechterlijke controle "ex ante", door anderen onderstreept dat voorafgaande toetsing aan het bevoegdheidsafbakenings- en het subsidiariteitsbeginsel in wezen politiek moet zijn en dat in geval van conflict pas in laatste instantie een beroep mag worden gedaan op de rechter.
  12. Ook viel het standpunt te horen dat, aangezien het subsidiariteitsbeginsel zowel een politiek als een juridisch aspect heeft, een gemengd arbitragemechanisme (politiek-rechterlijk) zou moeten worden ingesteld, waaraan vraagstukken in verband met bevoegdheidsafbakening of subsidiariteit kunnen worden voorgelegd voordat een wetgevingsbesluit wordt aangenomen.

b) Instrumenten voor de uitoefening van bevoegdheden

13. De grote meerderheid leverde kritiek op de onoverzichtelijkheid en de proliferatie van de instrumenten waarover de Unie beschikt om haar bevoegdheden uit te oefenen. Zij drongen er dan ook op aan die instrumenten te stroomlijnen door ze opnieuw te definiëren, ze te vereenvoudigen en in aantal te beperken. Sommigen spraken zich uit voor een duidelijke normenhiërarchie.

14. Sommigen waren voorts van mening dat de huidige wetgeving soms mank gaat aan een teveel aan details en bepleitten een frequenter gebruik van kaderwetgeving. Ook werd meer erkenning gevraagd voor het feit dat de actiemiddelen van de Unie kunnen wisselen naar gelang van hun intensiteit (eenvormig toepasselijke regelgeving, volledige of minimumharmonisatie, wederzijdse erkenning, bindende of "open" coördinatie).
15. Het voorstel om een correlatie tussen bevoegdheidscategorieën en rechtsinstrumenten (verordening, richtlijn, beschikking ...) vast te stellen, was volgens sommige leden niet haalbaar. Enkele sprekers stelden daarentegen voor de aard van de instrumenten beter tot uitdrukking te brengen door middel van een andere benaming (bijvoorbeeld "wet" en "kaderwet").

Veel sprekers hekelden de pijlerstructuur van de huidige verdragen en vonden inderdaad dat de instrumenten van de drie pijlers of althans de eerste (de communautaire) en de derde pijler (samenwerking in strafzaken) moeten worden gestroomlijnd.

16. Tenslotte werd ook op het volgende gewezen:
- de unieke kenmerken van het gemeenschapsrecht en de instrumenten van dat recht, met name de voorrang en de rechtstreekse werking, moeten worden gehandhaafd;
  - een nieuw instrument in de normenhiërarchie zouden de "organieke wetten" kunnen zijn, met bepalingen van semi-constitutionele aard.

c) **Efficiëntie en legitimiteit van het besluitvormingsproces**

17. Tal van sprekers wezen op het nauwe verband dat tussen legitimiteit en efficiëntie bestaat en gaven dan ook meteen antwoord op de vierde en vijfde vraag. Zij erkenden dat uit het oogpunt van zowel efficiëntie als legitimiteit van de besluitvormingsprocedures in de Unie verbeteringen wenselijk zijn. In dit verband werd vaak onderstreept dat die procedures vereenvoudiging behoeven, gezien met name het lange wetgevingstraject, en dat zij in aantal moeten worden beperkt.

Hierbij werd evenwel opgemerkt dat vereenvoudiging in een door diversiteit gekenmerkte Unie onvermijdelijk op grenzen zou stuiten en dat het zaak is het originele karakter van de besluitvorming in de Unie in stand te houden; in de eerste plaats moet ernaar worden gestreefd de procedures voor de burger transparanter en inzichtelijker te maken.

18. Verscheidene leden pleitten voor uitbreiding van de stemming bij gekwalificeerde meerderheid en voor afschaffing van de bestaande vetorechten, wat volgens sommigen ook de vorm zou kunnen aannemen van een overgekwalificeerde meerderheid. Een aantal sprekers vond dat wanneer de Raad als wetgever optreedt, de zittingen openbaar moeten zijn.
19. Een grote meerderheid kwam op voor een sterkere parlementaire aanwezigheid in de besluitvormingsprocedure in de Unie. Hierbij werd vaak betoogd dat niet alleen de nationale parlementen een grotere rol toebedeeld moeten krijgen, maar ook dat de bevoegdheden van het Europees Parlement moeten worden versterkt, waarbij nu eens het eerste, dan weer het tweede aspect de nadruk kreeg. Wat de nationale parlementen betreft, hadden sommigen belangstelling voor het idee van een nieuwe structuur of instantie waarin die parlementen rechtstreeks aan de besluitvorming op het niveau van de Unie kunnen deelnemen, terwijl anderen meer te vinden waren voor verfijning van de controle door de parlementen op het optreden van hun regering in de Raad, met behoud van de bestaande institutionele driehoek op Unieniveau. Wat het Europees Parlement betreft, eisten veel sprekers dat dit in meer gevallen, of zelfs in alle gevallen, medewetgever wordt. Ook werd wel het idee geopperd van hechtere banden tussen het Europees Parlement en de nationale parlementen en hun Europese comités, bijvoorbeeld op basis van het COSAC-model.
20. Een aantal sprekers bracht de vraag ter sprake of het Commissiemonopolie inzake wetgevingsinitiatief moet worden gehandhaafd. Sommige onder hen wilden ook aan het Europees Parlement wetgevingsinitiatief toekennen, enkelen vermeldde tevens de nationale parlementen of de Raad. Deze voorstellen ondervonden tegenkanting bij diverse voorstanders van handhaving van het exclusieve initiatiefrecht van de Commissie.
21. Herhaaldelijk werd gepleit voor verbeteringen in de procedure voor aanneming van de uitvoeringsvoorschriften op communautair niveau; daarbij werd kritiek geleverd op de complexiteit en ondoorzichtigheid van de huidige "comitologie".

In dit verband spraken sommigen zich uit voor een ingrijpende vermindering van het aantal comités en voor een grotere transparantie van het werk van de bestaande comités; ook gingen er stemmen op voor de invoering van een systeem waarin de vaststelling van uitvoeringsvoorschriften door de Commissie onder controle van de wetgever wordt gebracht.

22. Diverse leden benadrukten hoe belangrijk het is dat de kwaliteit van de regelgeving wordt verbeterd. Hierbij werden met name de volgende punten in het midden gebracht:

- tijdens het hele wetgevingsproces, dus vanaf de redactie van het Commissievoorstel tot de aanneming ervan door de wetgever, moet intenser overleg worden gepleegd met de belanghebbende kringen;
- voor verenigingen en niet-gouvernementele organisaties is een belangrijke rol weggelegd als "tussenschakel" tussen burger en politiek;
- de Raad en het Europees Parlement zouden zich moeten richten naar het voorbeeld van de Commissie, die een methode ter verbetering van de regelgevingskwaliteit heeft ingevoerd;
- om het besluitvormingsproces op bepaalde gebieden te verlichten, moet vaker gebruik worden gemaakt van normering door de betrokken sectoren zelf ("zelfregulering") of door die sectoren in samenwerking met de overheid ("co-regulering").

23. Tijdens de discussie over efficiëntie en de legitimiteit werd nog het volgende opgemerkt:

- het huidige bestel kent geen echte machtenscheiding; regelgeving en uitvoering moeten scherper worden afgebakend;
- er moet worden gezorgd voor betere beleidscoördinatie tussen de verschillende arbeidsterreinen van de Unie;
- de gelijkheid van de lidstaten bij de besluitvorming moet worden verzekerd;
- de Raad moet als wetgever met een dubbele meerderheid (staten en bevolking) beslissen; sommige leden noemden de regeling in het Verdrag van Nice te complex;
- de zogenaamde open coördinatie moet in de verdragen worden verankerd;
- het Europees Parlement moet representatief zijn samengesteld, met dien verstande dat de minst bevolkte staten een minimumvertegenwoordiging behouden.

24. Tenslotte benadrukten sommige leden dat de Unie haar legitimiteit ook ontleent aan de erkenning en bescherming van gemeenschappelijke waarden. In dit verband werden de volgende wensen geuit:
- betere toegang van de burger tot het Hof van Justitie,
  - aandacht voor de belangrijke rol van de Raad van Europa en voor de samenwerking tussen de Unie en de Raad van Europa,
  - uitdrukkelijke erkenning in de verdragen dat de lokale autonomie wordt gewaarborgd.
25. De voorzitter besloot de discussie met een korte samenvatting. Hij releveerde welke opvattingen algemeen gedeeld werden of overheersten, maar wees op een aantal uiteenlopende of zelfs tegenstrijdige strekkingen die nog met elkaar moeten worden verzoend, en op een reeks thema's die nader moeten worden besproken. Dit zou met name in de werkgroepen kunnen gebeuren.

De voorzitter bracht met name de volgende punten onder de aandacht:

- er is een meerderheidsstrekking om de huidige wijze van bevoegdheidsverdeling globaal genomen te continueren, met dien verstande dat de bevoegdheden op het gebied van veiligheids- en justitieel beleid en buitenlands beleid zowel verduidelijkt als versterkt moeten worden;
- er is een zekere spanning tussen de wens om een flexibel systeem te handhaven en het streven naar verdere verfijning;
- de doelstellingen van de Unie, zoals thans in het Verdrag neergelegd, zouden kunnen worden aangepast;
- de toetsing aan het subsidiariteitsbeginsel en de bevoegdheidsafbakening is van belang; de verschillende formules die zijn geopperd moeten worden bestudeerd;
- algemeen wordt geoordeeld dat de instrumenten duidelijker en in aantal geringer moeten worden, dat men niet mag afglijden naar bureaucratische haarkloverij en dat de huidige benamingen opnieuw bekeken moeten worden;
- de pijlerstructuur, die volgens velen zou moeten worden afgeschaft, behoeft grondige bestudering;
- de democratische legitimiteit: er is geen sprake van een tekort aan legitimiteit in het optreden van de Unie in formeel juridische zin - dat zou hoe dan ook worden verhinderd door het Hof van Justitie - maar de hamvraag is of het werk van de Unie voldoende beantwoordt aan de verwachtingen van de burgers, of het hun genoeg wordt uitgelegd en het bij hen dus voldoende acceptatie vindt.

III. Werkgroepen

26. Het voorzitterschap deelde de Conventie mede dat het Praesidium op grond van de indicaties die in de vorige vergaderingen verkregen zijn, heeft besloten tot de oprichting van een eerste reeks werkgroepen (CONV 52/02) waaraan kan worden deelgenomen door alle Conventieleden, zowel de gewone als de plaatsvervangende leden en de waarnemers. Ieder Conventielid dient voor 30 mei te laten weten of hij/zij belangstelling heeft voor deelname aan dergelijke groepen en daarbij een volgorde van voorkeur te vermelden.
27. Een lid van een nationaal Parlement, die namens de leden van de nationale parlementen het woord voerde, gaf uiting aan zijn voldoening over het feit dat er nu een dynamiek van werkgroepen ontstaat, maar liet daarnaast weten dat de betrokken Conventieleden het Praesidium verzoeken om voorlegging van een volledige lijst van de werkgroepen die gedurende de werkzaamheden van de Conventie bijeen zullen komen, samen met de bijbehorende mandaten, zodat deze lijst kan worden besproken en eventueel kan worden aangevuld, en voor elke werkgroep de mandaten kunnen worden goedgekeurd.

Andere sprekers gaven onderwerpen in overweging voor werkgroepen die in de toekomst in het leven kunnen worden geroepen: democratie, instellingen, meerderheidsstemming, sociale dimensie van de Unie, regio's, veiligheid, enz.

28. De voorzitter wees erop dat het inhoudelijke werk door de Conventie verricht moet worden en dat moet worden voorkomen dat de Conventie door de instelling van werkgroepen versnipperd raakt. De Conventie moet een eenheid blijven en geleidelijk aan voorstellen uitwerken. Hij voegde daaraan toe dat de Conventie zich in die zin onderscheidt van de werkwijze in een parlement, waar sprake is van specialisatie in commissies. De voorzitter verklaarde voorts dat de werkgroepen tot doel hebben specifieke, tevoren tijdens Conventie-debatten geconstateerde, vraagstukken te bestuderen, om de Conventie voorstellen voor oplossingen aan te reiken, en dat onderwerpen van horizontale strekking, zoals het extern beleid, door de Conventie zelf besproken moeten worden. Wat betreft het verzoek van de leden van de nationale parlementen, achtte de voorzitter het thans prematuur een volledige lijst van werkgroepen op te stellen, aangezien de door dergelijke groepen te bestuderen vraagstukken vastgesteld zullen worden naar gelang van de besprekingen van de Conventie over de onderwerpen van horizontale strekking.

De voorzitter verzekerde evenwel dat het Praesidium de geopperde punten in overweging zal nemen, waaronder de wens om een volledig overzicht van de werkgroepen op te stellen. De voorzitter liet tevens weten dat de werkgroepen zullen worden samengesteld naar gelang van de verzoeken en de expertise van Conventieleden, waarbij er evenwel naar gestreefd zal worden het evenwicht te handhaven tussen de samenstellende delen, tussen de diverse politieke richtingen en tussen mannen en vrouwen. De openstelling voor het publiek is een zaak waarover door de voorzitters van de werkgroepen besloten zal worden, en de termijn waarbinnen deze hun bevindingen naar buiten moeten brengen, zal van groep tot groep variëren.

IV. Het Forum en de voorbereidingen voor de Conventiezitting over het maatschappelijk middenveld

29. Vice-voorzitter Dehaene presenteerde de nota van het Praesidium over "De Conventie en het maatschappelijk middenveld" (doc. CONV 48/02), en bracht daarbij met name de volgende punten onder de aandacht:
- de plenaire zitting op 24 en 25 juni zal bijna geheel aan het maatschappelijk middenveld zijn gewijd. Het debat van de Conventie zal worden geopend door een toespraak van vice-voorzitter Dehaene, waarna de waarnemers van het Economisch en Sociaal Comité, het Comité van de Regio's en de sociale partners de gelegenheid zullen krijgen om verslag uit te brengen over hun contacten. Daarnaast zal per land een Conventielid worden verzocht om ofwel mondeling tijdens de zitting, ofwel schriftelijk verslag uit te brengen over de voortgang van het respectieve nationale debat of forum;
  - voor de zitting op 24 en 25 juni zullen er openbare vergaderingen onder leiding van de leden van het Praesidium worden gehouden in het kader van thematische contactgroepen van organisaties die het maatschappelijk middenveld vertegenwoordigen. De contactgroepen dienen elk één of twee woordvoerders voor de plenaire zitting aan te wijzen;
  - het secretariaat van de Conventie zal een synthesesdocument opstellen waarin de Conventieleden kennis kunnen nemen van de diverse bijdragen die op de internetsite van het Forum zijn verschenen. Ook zal het een compilatie opstellen van de samenvattingen van de nationale debatten die voor de zitting op 24 en 25 juni zullen worden toegezonden;
  - de zitting op 24/25 juni past in het kader van een voortdurende uitwisseling met het maatschappelijk middenveld op zowel Europees als nationaal niveau; alle Conventieleden worden opgeroepen aan die uitwisseling deel te nemen.

30. Tijdens het debat werden de volgende punten ter sprake gebracht:

- meerdere Conventieleden hamerden erop dat het van belang is niet-gouvernementele organisaties op nationaal niveau en de organisaties die met het beheer van de nationale fora zijn belast, bij de zitting op 24 en 25 juni te betrekken;
- een Conventielid zei het van belang te achten dat de Kerken ook aan de hoorzittingen kunnen deelnemen, en wilde weten welke plaats hun binnen de geplande zeven contactgroepen zal worden toebedeeld. Een ander lid van de Conventie maakte een overeenkomstige opmerking over organisaties die de kleine ondernemingen vertegenwoordigen;
- de voorzitter van het Economisch en Sociaal Comité, die waarnemer bij de Conventie is, vestigde de aandacht op een vergadering van dat Comité op 27 mei, met in aanwezigheid van de heer Dehaene en de heer Barnier, meer dan 125 organisaties die het maatschappelijk middenveld vertegenwoordigen, op zowel Europees als nationaal niveau, waaronder de religieuze gemeenschappen; hij nodigde nu alle leden van de Conventie hiervoor uit.

31. Ter afsluiting van dit punt onderstreepte vice-voorzitter Dehaene dat, hoewel er praktische beperkingen van organisatorische aard bestaan voor de toelating van de nationale NGO's tot de hoorzitting op 24 en 25 juni - iets wat het Praesidium nog nader zal bestuderen -, deze organisaties verscheidene mogelijkheden hebben om aan het debat deel te nemen, namelijk via:

- schriftelijke, tot het Forum gerichte bijdragen,
- de nationale debatten en fora, waarvan de heer Dehaene het belang onderstreepte,
- hun deelname aan de reguliere vergaderingen in het Economisch en Sociaal Comité,
- de mogelijkheid om de openbare vergaderingen van de contactgroepen bij te wonen die vóór de zitting op 24 en 25 juni gehouden zullen worden.

V. De volgende zitting van de Conventie

32. Vice-voorzitter Amato sloot de zitting af met de mededeling dat de volgende zitting van de Conventie op 5 en 6 juni hoofdzakelijk zal gaan over het beleid op het gebied van justitie en binnenlandse zaken, maar dat er ook een gedeelte gewijd zal zijn aan het debat over de rol van de nationale parlementen in de Europese structuur. Over elk van beide onderwerpen zullen aan de Conventie een discussienota en een summiere vragenlijst worden voorgelegd ter structurering van het debat.